

Pravda jako mez jsoucího u Patočky

Podle Patočky pravda není podmíněna jsoucím (resp. není podmíněna „základním zákonem jsoucího“), nýbrž „jest *mezí jsoucího*“ (in „*Pravda, negativita, svoboda*“ [fragment], in: 7190, Péče o duši III, str. 675). S tím nelze vyslovit souhlas, i když nám to je v jistém ohledu sympatické. Jde ovšem také o to, co rozumíme mezi: čistě filologicky vzato je „mez“ tam, kde je něco mezi něčím a něčím jiným. Patočka, jak se zdá, má na mysli mez mezi jsoucím a nejsoucím; ale to právě vyvolává mé pochybnosti. Pravda je sama ne-jsoucí, je to ne-jsoucno par excellence, je to dokonce „ryzí ne-jsoucno“, ryzí ne-předmět. Ovšem právě jakožto taková není a nemůže být pouhou mezí, pouhou hranicí, nýbrž musí být od každé takové meze či hranice odlišena: je něčím ne-předmětným, ne-jsoucím, co v naprosté plnosti je za touto hranicí, za touto mezí. Patočkovu formulaci bychom tedy opravili následovně: pravda je za hranicí čehokoli jsoucího, ale nikoli tak, že by se ho jen dotýkala a že by za touto hranicí nadále zůstávala, nýbrž pravda (a raději bychom psali Pravda) míří doprostřed všeho jsoucího, a to tak, že oslovuje či atakuje subjekty v jejich nepředmětnosti a že díky jejich aktivitě přichází do jsoucího a vstupuje do něho, aniž by tam zanechávala cokoli jsoucího krom jakýchsi stop.

(Písek, 160520-2.)